

0482.0.0.V.

28 februari 1974.

---- 469332-20.

aan het college van kerkvoogden
der Hervormde Gemeente,
p.a.eerwaarde heer S.v.d.Scheer,
Markescheiding 44,
GIETEN.-

Eerwaarde Heren,

Ten vervolge op ons schrijven van 7 dezer doen wij U bijgaand toekomen de offerten, welke de orgelmakers Hendriksen en Reitsma, Reil, Ruiter en Vierdag terzake de restauratie van Uw orgel en eventuele completering uitbrachten.

Een vergelijking van de bedragen, genoemd in deze offerten, is moeilijk, daar er grote verschillen zijn in de aanpak van de restauratie bij de orgelmakers in kwestie.

Hendriksen en Reitsma: wiken bij hun restauratiemethode het verst af van de bestaande toestand: zij willen de oorspronkelijke slepen vervangen door nieuwe van massonite en de winkelhaken door andere van pertinax. Ook de ventielveren willen zij vervangen, evenals de geleide stiften. Het mechaniek wordt met nylon op vilt ingevoerd. Ventielen met vilt en leer.

Reil: offreert laderestauratie, waarbij de oorspronkelijke sponsels gehandhaafd blijven. De invoering van het mechaniek beperkt hij tot het pedaalklavier en het koppelmechaniek.

Ruiter: vermeldt niet op welke wijze hij de lade wil restaureren. Wij hebben echter gegronde reden om aan te nemen, dat hij in plaats van de sponsels platen zal aanbrengen. De invoering van het mechaniek beperkt hij tot het pedaalvelbord.

Vierdag: handhaaft bij de ladestauratie de sponsels, terwijl het mechaniek geheel wordt ingevoerd, evenals de klavieren.

Wij zijn er voorstanders van, dat een restauratiemethode moet worden toegepast, welke voor U de grootst-mogelijke zekerheid biedt ten aanzien van de betrouwbaarheid van het orgel, terwijl de historiciteit van het instrument zo weinig-mogelijk geweld wordt aangedaan. Ten aanzien van de windlade betekent dit, dat -bij eventueel behoud van de oorspronkelijke sponsels- een plaat aan de bovenzijde moet worden aangebracht. De onderrijde kan met leer, perkament of eveneens een plaat worden afgedicht.

Het beplakken van de ventielen met vilt en leder achten wij onjuist. Dubbel leder verdient de voorkeur. Teneinde de speelaard zo weinig-mogelijk in ongunstige zin te beïnvloeden dienen de ventielveren te worden gehandhaafd en zo weinig mogelijk te worden ingevoerd. Bovendien is het gevaar aanwezig, dat bij invoering met vilt, indien dit vochtig wordt, zwaar lopen van het mechaniek ontstaat of zelfs hangerij optreedt. Invoeren met nylon, vervanging van de heuten slepen door nieuwe van massonite en toepassing van pertinax winkelhaken achten wij onjuist en overbodig.

Het komt ons juist voor, dat de invoering van het mechaniek zich beperkt tot het pedaalkoppelmechanisme, het pedaalklavier en (eventueel) het manuaal. Wanneer de prijzen voor de restauratie zelve en de levertijden worden vergeleken komt men tot het volgende:

Hendriksen en Reitsma:	f 13.900,- excl.BTW.	2 jaar;
Reil:	f 16.600,- excl.BTW.	niet vermeld, doch
naar ons bekend is, waarschijnlijk nog dit jaar.		
Ruiter:	f 13.235,- excl.BTW.	niet vermeld.
+ aanvullend ±	f 2.700,- excl.BTW.	
Vierdag:	f 42.960,- excl.BTW.	16 maanden.

Het is derhalve duidelijk, dat de orgelmakers Hendriksen en Reitsma het laagste calculeren, waarbij er echter mede moet worden gerekend, dat -indien zowel Reil als Ruiter het werk speedig kunnen uitvoeren, hun prijzen nauwelijks hoger zijn dan die van Hendriksen en Reitsma, daar die van laatstgenoemde dan aan meer loonstijgingen onderhevig is.

Na bestudering van de offerten zal het ook U duidelijk zijn, dat het uiteindelijk is de offerten voor wat betreft de overige werkzaamheden met elkaar te vergelijken.

Hoogstens gaat dit op voor het aanbrengen van de registers Mixtuur en Trompet. Ook hierbij zien wij merkwaardige prijsverschillen.

Wij stellen U voor om -teneinde de zaak niet nedeloos gecompliceerd te maken de keus te beperken tot de orgelmakers Hendriksen en Reitsma en Reil, waarbij wij U niet willen verhelen, dat onze voorkeur uitgaat naar laatstgenoemde. Zijn prijzen mogen iets hoger liggen dan die van Hendriksen en Reitsma, hij kan bogen op een behoorlijke ervaring met restauratie en nieuwbouw, waarbij hij zich bijzonder heeft verdiept in de problematiek rond de restauratie van historische orgels. Bovendien vervaardigt hij zijn pijpwerk geheel zelf, zodat U bij eventueel nieuw aan te brengen registers verzekerd kunt zijn van een uitstekende aanpassing aan het bestaande werk.

Tenslotte herhalen wij ten aanzien van de prijs het hierboven vermelde, nl dat -waar Reil waarschijnlijk nog dit jaar het werk kan uitvoeren U de loonstijgingen van 1975 en 1976, waaraan de prijzen van Hendriksen en Reitsma onderhevig zijn in verband met de levertijd, onzeilt.

Wanneer U de opdracht mecht willen verstrekken aan de orgelmaker Reil, dan moet hem wel worden duidelijk gemaakt, dat ^{de} situatie in Uw kerkgebouw de toepassing van platen bij de windladerrestauratie noodzakelijk maakt. Naar ons bekend is uit andere gevallen, zal hij aan deze eis voldeem.

Mecht U -om voor U meverende redenen- de voorkeur geven aan Hendriksen en Reitsma dan is onzes inziens allereerst een gesprek met hen over verschillende details van de restauratie noodzakelijk.

Wij stellen U voor, dat U thans allereerst komt tot de keuze van de orgelmaker, waarna wij U verder gaarne van advies zullen dienen, bij de bepaling van de aanvullende werkzaamheden, waarbij er ook enkele interessante voorstellen in de offerten werden gedaan.

Wij zijn met belangstelling Uw berichten tegemoet en verblijven inmiddels

Hoogachtend
namens de Orgelcommissie
der Ned. Hervormde Kerki